

75. Sergej Rumas: «Nacional'nyj stadion? Zhdem predlozhenie ot kitajskoj storony. Jeto budet svoego roda družeskij zhest dlja nashej strany» (2017). URL: <https://by.tribuna.com/football/1052126190.html>.

76. Futbol'nyj sojuz Kyrgyzstana poprosil den'gi u Kitaja na stadion (2021). URL: <https://www.akchabar.kg/ru/news/futbolnyj-soyuz-kr-poprosil-dengi-u-kitaya-na-stadion/>.

77. Nezhdanov, V. (2019). «V poiskah Shelkovogo puti». Chto proishodit v torgovle Belarusi i Kitaja. URL: <https://eurasia.expert/chto-proiskhodit-v-torgovle-belarusi-i-kitaya/>

Матеріал надійшов до редакції 05.02.2023 р.

УДК 327.82

Артем Сапсай,

кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин,
інформації та регіональних студій,

Національний авіаційний університет,

artem.sapsai@npp.nau.edu.ua

ORCID ID: 0000-0001-9857-5272

DOI 10.29038/2524-2679-2023-01-158-169

ПЕРЕГОВОРНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕСПУБЛІКИ НІГЕР У НЕЙТРАЛІЗАЦІЇ ЗАГРОЗИ ТЕРОРИЗМУ ДЕРЖАВАМ ЦЕНТРАЛЬНОГО САХЕЛЮ

Пропонована наукова розвідка належить до перетину трьох напрямів досліджень міжнародних відносин, як-от: 1) вивчення сучасних транснаціональних збройних конфліктів; 2) розгляд переговорів як ключового інструменту в розв'язанні конфліктів; 3) аналіз сучасного потенціалу державної дипломатії в нейтралізації проявів тероризму. Безпосередньою метою роботи є встановлення ключових характеристик та загальної якості дипломатичного переговорного потенціалу Республіки Нігер у нейтралізації загрози тероризму країнам Центрального Сахелю, що проєктується у формі транснаціонального конфлікту. Характеризуючи місце й роль переговорів у будь-якому конфлікті, виходимо із трьох ключових тверджень, що вказують на безпосередній взаємозв'язок відповідних понять та стали усталеними в галузі конфліктології: 1) переговори змінюють стимули й можливості для насильства в рамках конфлікту; 2) переговори є

взаємопов'язаними з іншими засобами впливу на перебіг конфлікту та його припинення, як-от миротворча діяльність чи посередництво; 3) переговори безпосередньо впливають на згуртованість учасників конфлікту. За результатами дослідження підтверджується високий рівень актуальності та життєздатності державоцентричної моделі дипломатії як такої загалом. Дипломатія Республіки Нігер демонструє достатню адаптивність і гнучкість, що позначено готовністю уряду використовувати різні інструменти задля врегулювання транснаціональних конфліктів та нейтралізації терористичної загрози власній національній безпеці. З іншого боку, отримані результати свідчать про низку недоліків державної стратегії ведення переговорів із терористичними угрупованнями. Серед них – проблеми інституційного характеру (взаємодія між центральними органами влади та квазідержавними установами з ведення переговорів); недосконалість інструментів ведення переговорів в умовах конфлікту (безпосередньо засобів посередництва); відсутність переконливого внутрішнього суспільно-політичного діалогу (неефективність переговорів через брак довіри по лінії «центральна влада – місцева влада/громада»); диференціація інтересів, мети й засобів її досягнення у відносинах та співробітництві Нігеру з його західними державами-партнерами, безпосередньо з Францією та США.

Ключові слова: дипломатія; переговори; тероризм; розв'язання конфліктів; Західна Африка; Республіка Нігер.

Artem Sapsai,

National Aviation University,

ORCID ID: 0000-0001-9857-5272

THE NEGOTIATING POTENTIAL OF THE REPUBLIC OF NIGER IN NEUTRALIZING THE THREAT OF TERRORISM TO THE STATES OF THE CENTRAL SAHEL

The proposed scientific research lies at the intersection of three directions of international relations: 1) the study of modern transnational armed conflicts; 2) consideration of negotiations as a key tool in conflict resolution; 3) analysis of the modern potential of state diplomacy in neutralizing manifestations of terrorism. The immediate goal of the work is to establish the key characteristics and general quality of the diplomatic negotiation potential of the Republic of Niger in neutralizing the threat of terrorism to the countries of the Central Sahel, which is projected in the format of a transnational conflict. Characterizing the place and role of negotiations in any conflict, the author proceeds from three key statements that indicate the direct relationship between the two concepts (negotiations and

conflict) and have become established in the field of conflict studies: 1) negotiations change the incentives and opportunities for violence within the conflict; 2) negotiations are interconnected with other means of influencing the course of the conflict and ending it, (for example, peacekeeping or mediation); 3) negotiations have a direct impact on the cohesion of the conflict participants. The results of the study confirm the high level of relevance and viability of the state-centric model of diplomacy. The diplomacy of the Republic of Niger demonstrates sufficient adaptability and flexibility, which is indicated by the readiness of the government to use various tools to resolve transnational conflicts and neutralize the terrorist threats towards its national security. On the other hand, the obtained results indicate a number of shortcomings of the state strategy in conducting negotiations with terrorist groups. They are: the institutional problems (interaction between central authorities and quasi-state institutions for conducting negotiations); imperfection of tools for conducting negotiations in conflict situation (means of mediation); lack of convincing internal socio-political dialogue (ineffectiveness of negotiations due to the lack of trust between the central government and local government or community); differentiation of interests, goals and means of its achievement within the inter-state cooperation of Niger and its western partner states, directly France and the USA.

Key words: diplomacy; negotiations; terrorism; conflict resolution; West Africa; Republic of Niger.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. Пропонована наукова розвідка перебуває на перетині трьох напрямів дослідження **актуальних проблем міжнародних відносин**, як-от: 1) вивчення сучасних транснаціональних збройних конфліктів; 2) розгляд переговорів як ключового інструменту в розв'язанні конфліктів; 3) аналіз сучасного потенціалу державної (офіційної) дипломатії в нейтралізації проявів тероризму. Утім, основну увагу приділятимемо другому й третьому із зазначених вище напрямів. У цьому сенсі **метою роботи** є встановлення ключових характеристик та загальної якості дипломатичного переговорного потенціалу Республіки Нігер у нейтралізації загрози тероризму країнам Центрального Сахелю, що проєктується у формі транснаціонального конфлікту.

Аналіз останніх досліджень із цієї проблеми. Окремих аспектів зовнішньої та безпекової політики, а також і дипломатії Республіки Нігер стосуються праці таких дослідників, як С. Елішер [1; 2]; Д. Сідібе [3]; М. Умате та А. Ідріс [4]. Проблеми транснаціонального тероризму в субрегіоні Західної Африки розглядають науковців, як: А. Якубу та

Р. Ідехен [5]; Бассу Абдельхак й Амаль ель Асіф [6]; Обі Сіріл [7].

Торкаючись проблеми переговорів у сучасних міжнародних відносинах, розглянемо їх не відокремлено, а безпосередньо в контексті теорії та практики розв'язання конфліктів (як у рамках управління, так і самого врегулювання). Характеризуючи при цьому *місце й роль переговорів у будь-якому конфлікті*, виходимо з трьох ключових тверджень, що вказують на безпосередній взаємозв'язок цих понять та стали усталеними в галузі конфліктології, а саме: 1) переговори змінюють стимули та можливості для насильства в рамках конфлікту [8]; 2) переговори є міцно взаємопов'язаними з іншими засобами впливу на перебіг конфлікту та його припинення, як-от миротворча діяльність чи посередництво [9]; 3) переговори мають безпосередній вплив на згуртованість учасників конфлікту [10].

Розглядаючи переговори як безпосередній прояв дипломатії, у методологічному плані спираємося на *реалістичний* або так званий *державоцентричний* підхід ведення дипломатії, відповідно до якого основну увагу приділятимемо саме державі, її основним органам й інструментам у розв'язанні конфліктів. Термін «дипломатія» використовуватиметься у вузькій інтерпретації останньої як виразу винятково переговорної практики чи переговорного потенціалу конкретних сторін або учасників [11; 12]. Отже, у пропонованому дослідженні йтиметься про переговори як вираз офіційної дипломатії держави, що у своєму вузькому й безпосередньому спрямуванні орієнтована на недопущення супротиву до себе та насильства до власного населення, а загалом – на протидію поширенню джихадизму як такого в країнах Центрального Сахелю (Буркіна-Фасо, Малі та Нігері).

Розглядаючи практичні аспекти переговорної дипломатії Республіки Нігер, попередньо окреслимо ключові характеристики в її теоретичному розумінні. Зокрема, встановлено, що державоцентричній дипломатії і її підходам до розв'язання конфліктів притаманна низка особливостей, а саме: 1) сьогодні така дипломатія може реалізовуватися в різних форматах-рівнях: «держава–держава», «держава–міжнародна організація», «держава–місцева влада» [13]; 2) держава та її уповноважені органи не обов'язково можуть чи повинні бути монополістом у забезпеченні дипломатичних методів урегулювання конфліктів. Вони можуть удаватися до послуг чи допомоги (але винятково їм підпорядкованих!) інших учасників, уключаючи недержавних [14]; 3) державна дипломатія може мати різний свій прояв і спрямування й, отже, відображати собою як силовий примус чи

санкції, здійснення шантажу та висування ультиматумів, так і пошук компромісів, надання добрих послуг і безпосередньої допомоги [15].

Водночас, оперуючи терміном «транснаціональний конфлікт», ми маємо на увазі конфлікт між державами й недержавними збройними формуваннями, що розгортаються на прикордонних територіях декількох суміжних держав. Саме в такому розумінні торкатимемося транскордонної проблеми, що охоплює сьогодні регіон Менака в Малі, регіон Тіллабері в Нігері та східні регіони Буркіна-Фасо. При цьому основну увагу зосереджено саме на дипломатичних (переговорних) діях офіційної влади Республіки Нігер у протистоянні терористичній загрозі з боку транснаціональних збройних угруповань у регіоні Тіллабері.

Методика дослідження. У ході підготовки дослідження використовували такі наукові методи, як аналітичний, метод порівняння та інтерпретаційний підхід. *Аналітичний метод* фігурує у вигляді загального емпірично-аналітичного процесу дослідження, за якого науковець удався до заходів із декомпозиції цілого, а саме розбиття предмета дослідження на декілька його складових частин із метою належного розуміння й інтерпретації причин, сутності та наслідків тих процесів, подій і явищ, що вивчалися в конкретному випадку. *Метод порівняння* полягає в порівнянні ключових концептуально-теоретичних характеристик і параметрів офіційної дипломатії сучасної держави з одночасним накладанням їх на практичну площину дипломатичної активності уряду, урядових інституцій і президента Республіки Нігер із нейтралізації терористичних викликів та загроз у субрегіоні Західної Африки. *Інтерпретаційний підхід* полягає в поясненні контексту переговорів, їх динаміки й характеру взаємодії ключових учасників.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Республіка Нігер сьогодні є найбільш бідною країною світу, яка, згідно з індексом людського розвитку ПРООН, станом на 2020–2021 рр. посідала 189 місце зі 193 держав-членів ООН [16]. Серед ключових викликів національній безпеці, яким сьогодні доводиться протистояти офіційній владі Республіки Нігер, є виклики тероризму й екстремізму. Особливо напруженим залишається становище на території західного Нігеру – території, яка з 2017 р. є постійним об'єктом інтересу ісламістських угруповань, незважаючи на введення там надзвичайного стану та розгортання контингенту антиджихадистських військ. На особливу увагу безпосередньо заслуговує нестабільний регіон Тіллабері, площею

близько 100 (точно 97,5) тис. кв. кілометрів [17], що лежить у так званій зоні «трьох кордонів» Нігеру, Буркіна Фасо та Малі й у якому діють терористичні групи джихадистів, що пов'язані з Аль-Каїдою та Ісламською державою у Великій Сахарі. Північний Тіллабері який у минулому сприймався центральною владою Нігеру як територія з поширенням дрібного бандитизму, що охоплює переважно меншість кочових груп, тепер є простором багатовимірної транснаціональної загрози державі, а також субрегіональній безпеці країн Західної Африки, яку Ісламська держава використовує дедалі активніше.

У північній частині Тіллабері, як і в інших сусідніх на заході до Нігеру країнах Сахелю, зосередженість на боротьбі з тероризмом характеризується надмірним використанням військових інструментів. Як наслідок, наявні сьогодні стратегії боротьби з тероризмом прискорили мілітаризацію прикордонних громад і сприяли стигматизації членів напівкочової групи Пеул, яких інші місцеві громади почали вважати найбільш імовірними прихильниками чи колаборантами Ісламської держави на місцях. Зокрема, наявні сьогодні антитерористичні інструменти у вигляді урядових військових операцій не лише спричинили десятки смертей серед цивільного населення, але й також позначились інформаційною кампанією з боку держави, результатом якої стало звинувачення місцевих груп у прямій співпраці з представниками Ісламської держави.

Проблему створює й сам транснаціональний вираз конфлікту. Як така транснаціональність (взаємодія на рівні «державні–недержавні» суб'єкти) робить конфлікт асиметричним і заздалегідь складним у розв'язанні. Асиметрія постає головною перешкодою для дипломатичної роботи з розв'язання конфліктів, оскільки схиляє представників держави як сторону конфлікту до категоричної відмови вести переговори зі збройними противниками (особливо внутрішніми), навіть у тій ситуації, коли переговори є необхідними для досягнення миру. Не бажаючи визнавати легітимність представників недержавних збройних угруповань (що є цілком логічним та виправданим із погляду державоцентристського підходу), уряди держав, зазвичай, ідентифікують таких представників як бандитів, злочинців чи терористів і, як наслідок, відмовляються вступати з останніми в переговори, схиляючись передусім до силових засобів та методів боротьби.

Зі свого боку, зіткнувшись зі зростанням кількості загиблих серед цивільного населення, влада Республіки Нігер у липні 2018 р. припинила військові операції за участю малійських ополченців, усвідомлюючи, що

відкрита співпраця з ними спричиняє більше додаткових проблем, ніж розв'язує основну. Здійснюючи рейди проти цивільних осіб, малійські ополченці створили хибний ефект щодо посилення влади й контролю з боку нігерійської держави на проблемній території. Відтак місцеві громади пеулів почали навіть ототожнювати Ніамей як співучасника масових убивств [18]. Зі свого боку, осередок Ісламської держави в Нігері намагається отримати більше позицій та легітимізації в очах населення Тіллабері як сила, що спроможна краще, ніж держава, захищати своїх місцевих союзників і надавати основні послуги, уключаючи безпеку.

Загалом, незважаючи на перегляд владою Нігеру власних підходів і засобів протидії транснаціональному тероризму у вигляді більшого акцентування уваги на вдосконаленні державної стратегії ведення переговорів із терористичними угрупованнями, остання не позбавлена низки своїх недоліків.

Передусім, потрібно виокремити проблему розвитку внутрішнього діалогу, а саме проблему *ефективності засобів із розширення довіри* між громадами Пеул і Вищим органом зі зміцнення миру (ВОЗМ) Республіки Нігер. Вищий орган із розбудови миру був створений ще в 1994 р. як квазідержавний орган для спостереження за мирними переговорами з повстанцями-туарегами. У регіоні Тіллабері в Нігері ВОЗМ почав організовувати діалоги з громадою, щоб оцінити поточні місцеві проекти самоврядування та усунути їх недоліки. Також увагу цього органу зосереджено на інтеграції репатріантів. Однак від самого початку громади Пеула сприймали ВОЗМ, що був очолений представником від туарегів (Ібрагім Букарі Абду) близьким до президента Іссуфу, як замаскованого союзника збройних формувань туарегів і даосахаків, які здійснювали на них збройні напади [19]. Оскільки Ніамей не зміг досягти прогресу в тому, щоб завоювати лояльність місцевих громад, а також серед самих бойовиків, що пов'язані з джихадистами, Ісламська держава отримала можливості перегрупуватися та відновити свої повстання.

Вагомим недоліком і слабким місцем уряду Республіки Нігер наразі є і його *неефективна політика гуртування місцевих громад*. Для просування переговорів та досягнення стабільного миру важливим залишається розв'язання різноманітних соціально-побутових проблем та претензій місцевих влад і населення, зокрема щодо землекористування, використання безпосередньо пасовиськ [20]. Через власну ретельно продуману політику гуртування місцевих спільнот уряд Нігеру міг би продуктивніше працювати над відновленням переговорів із більш широким цільовим фокусом, як-от: вирішення міжобщинної

напруги, відновлення державної присутності на півночі Тіллабері, а також стабілізації становища на кордоні із сусідніми державами.

Проблема довіри тісно переплітається й з іншою проблемою – *забезпеченням високоякісного та безпечного посередництва* в переговорному процесі конфлікуючих сторін. Ключовим недоліком тут виступає досягнення абсолютного нейтралітету та неупередженості самого посередника. Зокрема, показовим інцидентом стало викрадення 11 квітня 2019 р. провідного посередника й радника прем'єр-міністра Нігеру, Умару Руа, на прізвище «Кіро», який із 2016 р. сприяв діалогу між офіційними представниками держави Нігер, лідерами Ісламської держави та очільниками озброєних груп Пеул. Його зникнення фактично підкреслює проблему держави, яка, з одного боку, намагається вести мирні переговори з джихадистами, а частина її служб безпеки, з іншого боку, одночасно виконує планування військових операцій проти «Ісламської держави» та її союзників. Посередника звинувачено в зраді бойовиків-джихадистів, а також у його змові з органами державної влади з метою вбивства місцевих лідерів Ісламської держави [21]. Зазначена подія свідчить про те, що Ісламська держава та її філії залишаються глибоко підозрілими щодо підтримуваних державою ініціатив діалогу, інтерпретуючи їх як частину військової кампанії, спрямованої на ліквідацію лідерів джихадистів. З іншого боку, для деяких представників в уряді й сил безпеки Нігеру повідомлення про страту Кіро також стало причиною для протидії подальшому розвитку переговорного процесу [19].

Наступним із негативних факторів для ефективності переговорного процесу є *відсутність координації між різними державними інституціями* Республіки Нігер, що намагаються сьогодні завоювати лояльність постраждалих громад. З одного боку, є наочні спроби стабілізувати північний Тіллабері за допомогою досвіду й ресурсів ВОЗМ як унікальної інституції в Центральному Сахелі, що відповідає за запобігання та управління кризами й конфліктами в усіх регіонах Нігеру. У випадку Тіллабері підхід ВОЗМ полягає в запуску програми роззброєння, демобілізації та реабілітації шляхом співпраці з лідерами місцевих громад. Останні мають переконувати місцевих рядових повстанців-джихадистів здаватися в обмін на імунітет і, як варіант, нову роботу в силах безпеки й оборони. Передбачалося, що ці посади також будуть доступні для молодих чоловіків із місцевих громад уздовж кордону [20].

З іншого боку, нескоординовані процеси за участю ВОЗМ та інших інституційних учасників (іншими урядовими відомствами, силовими й безпековими структурами держави) призвели до збігів

і плутанини в діалогових зусиллях, що підриває зусилля з розробки чітких стратегій взаємодії держави з громадами. Одночасно ВОЗМ зіштовхнувся й із проблемою власної легітимності на півночі Тіллабері, де він сприймається як позбавлений абсолютної нейтральності в тому сенсі, що для багатьох Пеулів туарегське керівництво ВОЗМ асоціюється з близькістю до малійських ополченців.

Від самого початку державна політика діалогу з польовими командирами «Ісламської держави» позначена помітними міжвідомчими розбіжностями в Нігері, де розрізнені силові структури з національної безпеки держави віддають перевагу різним підходам і методам боротьби. Зокрема, Міністерство внутрішніх справ Нігеру було особливо активним у налагодженні зв'язків із командуванням Ісламської держави для подальшого діалогу [22]. Зі свого боку, представники військового керівництва держави виступали проти такого підходу [23]. На засіданні Ради національної безпеки Нігеру в лютому 2017 р. воно наклало вето на спроби тодішнього міністра внутрішніх справ Базума вступити в переговори з бойовиками Ісламської держави.

Оскільки вплив груп джихадистів на малійсько-нігерському кордоні зростає, представники уряду Нігеру вивчали можливості для переговорів із ними. Але перші можливості для діалогу поступово зникали, що пов'язано з двома причинами. Першою причиною стало розширення кількості урядових учасників із нейтралізації конфлікту. Це відбулось у вигляді долучення Франції як зовнішнього гравця, що виявився більшою мірою подразником, аніж миротворцем у сприйнятті місцевих терористичних груп. Іншою причиною виявилися різні підходи держав-партнерів у врегулюванні кризи: переважно дипломатичний із боку офіційної влади Нігеру та більш мілітаризований – із боку офіційних кіл Франції. Як наслідок, політичні та військові органи Франції й Нігеру часто розділялися між собою щодо переваг діалогу (переговорів) як способу боротьби з Ісламською державою.

Останнє вказує на наявні недоліки переговорної дипломатії Республіки Нігер, що пов'язані винятково з чинником зовнішньополітичного оточення, а саме з політикою та інтересами західних держав-партнерів Нігеру, таких як Франція та Сполучені Штати. Політичні й дипломатичні представники останніх більшою мірою схилилися чи продовжують і сьогодні віддавати перевагу військовому підходу в протидії джихадистам, аніж переговорному. Деякі нігерські офіційні особи та дипломати зазначають, що офіційний Париж і Вашингтон навіть сприяли зриву зусиль Ніаменя вступити в діалог із бойовиками для досягнення своїх

власних цілей [18]. Це було вчинено з метою перемогти або стримати угруповання джихадистів саме військовим шляхом. Загалом, такі інтерпретації мають цілком логічні пояснення й підґрунтя, оскільки для Франції, як і для США, поширення та зростання впливу радикальних версій ісламу сприймаються не лише як пряма загроза геополітичній присутності держав Заходу в регіоні Сахелю, але і як безпосередня загроза їх внутрішній безпеці [24]. Показовими в цьому відношенні є нанесення Францією авіаударів по зосередженню джихадистів у той період, коли уряд Нігеру проводив з представниками останніх переговори, як це було в лютому 2017 р., а також політика фінансових винагород із боку Вашингтону за інформацію про місце перебування лідерів джихадистів (із метою їх фізичної ліквідації) у жовтні 2019 р. [25].

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Підсумовуючи викладене вище, можемо зробити низку висновків як теоретичного, так і практичного плану.

Перший висновок теоретичного плану вказує на високий рівень актуальності та життєздатності державоцентричної моделі дипломатії як такої загалом. Це стосується як проблеми врегулювання транснаціональних конфліктів, так і нейтралізації інших нетрадиційних загроз безпеці сучасної держави. Безпосередній приклад дипломатії Республіки Нігер демонструє загалом її достатню адаптивність і гнучкість, що позначена готовністю уряду використовувати різні інструменти задля врегулювання транснаціонального конфлікту на кордонах із суміжними державами, а також нейтралізації терористичної загрози власній національній безпеці.

Другий висновок теоретичного плану зводиться до того, що переговорна дипломатія Республіки Нігер загалом відповідає ключовим характеристикам і параметрам, які окреслюються сьогодні теоретиками державоцентричної моделі дипломатії. Обраний для розгляду приклад розв'язання транснаціонального конфлікту в північній частині Тіллабері та прикордонних на заході до Нігеру територіях держав Центрального Сахелю підтверджує тезу про поліформатність і полірівневість відповідної дипломатії, суб'єктами якої наразі виступають не лише державні, але й квазідержавні установи, а сама взаємодія відбувається на рівні «держава–недержавні учасники».

Говорячи про висновки практичного виміру, можемо стверджувати, що, незважаючи на наявні сильні сторони, переговорна дипломатія Республіки Нігер характеризується наразі низкою власних недоліків як

внутрішнього, так і зовнішнього вимірів. До недоліків внутрішнього виміру віднесемо проблеми інституційного характеру (взаємодію між центральними органами влади, а також між ними та квазідержавними установами з ведення переговорів), недосконалість самих інструментів ведення переговорів в умовах конфлікту (безпосередньо засобів посередництва), відсутність переконливого внутрішнього суспільно-політичного діалогу (неефективність переговорів через брак довіри по лінії «центральна влада–місцева влада/громада»). Серед недоліків зовнішнього виміру потрібно виокремити диференціацію інтересів, мети та засобів її досягнення, що є характерною для поточного співробітництва Нігеру з його західними державами-партнерами, безпосередньо із Францією й США.

Серед **перспектив подальших досліджень** актуальним убачається вивчення наявного потенціалу Республіки Нігер у використанні багатосторонніх міжурядових та неурядових переговорних платформ й інститутів співробітництва. На окрему та поглиблену увагу заслуговує питання тристоронньої міжурядової взаємодії Нігеру із сусідніми державами, а саме з Малі й Буркіна-Фасо, які мають безпосередній стосунок до розв'язання окресленого конфлікту та нейтралізації загрози тероризму в субрегіоні Центрального Сахелю.

REFERENCES

1. Elischer, S. (2018, January). Defying the odds? Nigerien responses to foreign and domestic security challenges. *West African Papers*, 11, 18 p.
2. Elischer, S. (2021). The Republic of Niger: The military as a security and political actor. *The Routledge Handbook of Civil-Military Relations*, p. 76–88, Routledge.
3. Sidibe, D. (2017). Business diplomacy: asymmetry and symmetry of power in negotiations between multi-nationals and governments in the case of Areva and Niger. *International Journal of Diplomacy and Economy*, 3 (3), p. 219–242.
4. Umate, M. D., & Idris, A. (2021). Hausaland. A Nation in Nations: The Hausanization of Nigeria-Niger Republic Diplomatic Relations. *Social Science Research*, 7 (1).
5. Abbas Yakubu & Dr. Roosevelt Idehen (2021, Jan.-Mar.) Border Patrol And Surveillance in The Control of Transnational Terrorism in Nigeria and Niger. *International Journal of Innovative Legal & Political Studies*, 9 (1), p. 81–94.
6. Abdelhak Bassou & Amal el Ouassif (2019). Understanding Terrorism and Organized Crime in Light of Fragile States: Case Study on Niger, Mali and Chad. In Abdelhak Bassou & Amal El Ouassif. *Evolving Human Security Challenges in the Atlantic Space*, p. 23–40. Jean Monnet Network on Atlantic Studies.
7. Obi, C. I. (2006). Terrorism in West Africa: Real, emerging or imagined threats? *African Security Studies*, 15 (3), p. 87–101.
8. Höglund, K. (2008). *Peace Negotiations in the Shadow of Violence*. Martinus Nijhoff Publishers.

9. DeRouen, K. & Chowdhury, I. (2018). Mediation, Peacekeeping and Civil War Peace Agreements. *Defence and Peace Economics*, 29 (2), p. 130–146.
10. Duursma, A. & Fliervoet, F. (2021). Fueling Factionalism? The Impact of Peace Processes on Rebel Group Fragmentation in Civil Wars. *Journal of Conflict Resolution*, 65 (4), p. 788–812.
11. Watson, A. (1982). *Diplomacy: The Dialogue Between States*. London: Eyre Methuen.
12. Jönsson, Christer & Hall, Martin. (2003). Communication: An Essential Aspect of Diplomacy. *International Studies Perspectives*, 4 (2), p. 195–210.
13. Coolsaet, Rik (2004). The Transformation of Diplomacy at the Threshold of the New Millennium. *Diplomacy*, vol. III, p. 1–24.
14. Berridge, G. R. (2002). *Diplomacy: Theory and Practice*. London: Palgrave.
15. Nan, Susan Allen (2003). «Track I Diplomacy.» Beyond Intractability. In Guy, Burgess & Heidi, Burgess (Eds.), *Conflict Information Consortium*, University of Colorado, Boulder. Retrieved from <http://www.beyondintractability.org/essay/track1-diplomacy>.
16. Human Development Index (HDI) (2021). *UNDP Human Development Reports*. Retrieved from <https://hdr.undp.org/data-center/human-development-index#/indicies/HDI>
17. Mappr. (2022). *Countries and Regions Maps. Regions of Niger*. Retrieved from <https://www.mappr.co/counties/niger/>
18. Frontière Niger-Mali: mettre l’outil militaire au service d’une approche politique (12 juin 2018). *Rapport Afrique*, № 261.
19. Court-circuiter l’Etat islamique dans la région de Tillabéri au Niger. (3 juin 2020). *Rapport Afrique*, № 289.
20. Morten Bøås, Abdoul Wakhab Cissé & Laouali Mahamane (2020). Explaining Violence in Tillabéri: Insurgent Appropriation of Local Grievances?, *The International Spectator*, 55 (4), p. 118–132.
21. Niger: qu'est-il arrivé à Oumarou Roua, disparu vers Tongo Tongo le 11 avril? (18 Mai 2019). *RFI*. Retrieved from <https://www.rfi.fr/fr/afrique/20190517-niger-oumarou-roua-kiro-conseiller-primature-eigs-tongo-tongo-11-avril>.
22. Au Niger, la stratégie du dialogue avec les jihadistes pour retrouver la paix. (mars 18, 2022). *AFP*. Retrieved from <https://www.voaafrrique.com/a/au-niger-la-strat%C3%A9gie-du-dialogue-avec-les-jihadistes-pour-retrouver-la-paix/6490784.html>.
23. No room for dialogue’: How abuses by Niger’s foreign-funded army derail its anti-jihadist fight. (30 November 2021). *The New Humanitarian*. Retrieved from <https://www.thenewhumanitarian.org/analysis/2021/11/30/how-Niger-foreign-funded-army-derail-its-anti-jihadist-fight>.
24. Laurence Bindner. (February 2018). Jihadists’ Grievance Narratives against France. ICCT Policy Brief. *The Hague*, 8 (7).
25. Rewards for Justice – Reward Offer for Those Involved in the 2017 «Tongo Tongo» Ambush in Niger. Office of the Spokesperson. (October 4, 2019). *An official website of the United States government*. 2017–2021 Archived Content. Retrieved from <https://20172021.state.gov/rewards-for-justice-reward-offer-for-those-involved-in-the-2017-tongo-tongo-ambush-in-niger/index.html>.

Матеріал надійшов до редакції 05.03.2023 р.